

II Міжнародна наукова конференція «ВОЄННІ КОНФЛІКТИ ТА ТЕХНОГЕННІ КАТАСТРОФИ: історичні та психологічні наслідки»

Збірник тез I Міжнародної наукової конференції присвяченої 35 роковинам аварії на ЧАЕС, 22-23 квітня 2021 р. / Упорядники: А. А. Криськов, В. В. Вишньовський та Н. В. Габрусєва. Тернопіль : ФОП Паляниця В. А., 2021. С. 62-64.

2. Чорнобильський біосферний заповідник: із зони відчуження - у зону відродження. URL: <https://mepr.gov.ua/news/37275.html>.

3. Світлана Фоменко представила можливості включення Чорнобильської зони до списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО. URL: <https://mkip.gov.ua/news/5571.html>.

Секція 2-3. ІСТОРІЯ ВОЄННИХ КОНФЛІКТІВ І ТЕХНОГЕННИХ КАТАСТРОФ

ГІБРИДНІ ВІЙНИ: ІСТОРИЧНІ ТА ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ

UDC: 316.625

Ziółkowski J., plk dr hab. inż.

Wojskowa Akademia Techniczna im. Jarosława Dąbrowskiego, Polska

Hutsaylyuk V., dr hab. inż.

Wojskowa Akademia Techniczna im. Jarosława Dąbrowskiego, Polska

AKTUALNE WEZWANIA NATO W OBLICZU WOJNY W UKRAINIE. TRANSFORMACJA POLITYKI ODSTRASZANIA I OBRONY SOJUSZU

Ziółkowski J., Col., PhD. DSc. Eng.; Hutsaylyuk V., PhD. DSc. Eng.

CURRENT NATO CHALLENGES IN THE FACE OF WAR IN UKRAINE. TRANSFORMING THE POLICY OF REPELLING AND DEFEND THE ALLIANCE

Bestialski atak Federacji Rosyjskiej 24 lutego 2022 r. na Ukrainę otworzył nowy rozdział w historii Sojuszu Północnoatlantyckiego, jednocześnie tworząc różnorodne wyzwania dla wielopoziomowego bezpieczeństwa tak samego Sojuszu jak i partnerów, w szczególności Ukrainy. Zaistniała sytuacja geopolityczna wymaga natychmiastowego reagowania oraz ustosunkowania się i opracowaniu strategii działania dotyczącej zdolności obronnych Sojuszu, a także formy realizacji zobowiązań wobec Ukrainy.

Istotnym w tym planie jest marcowy szczyt NATO w Brukseli z udziałem prezydenta Stanów Zjednoczonych oraz Finlandii i Szwecji, państw nienależących do NATO. Celem zwołanego w trybie pilnym szczytu było zaprezentowanie jedności Sojuszu oraz określenie spójnych działań mających na celu udzielenie wielopłaszczyznowego wsparcia dla Ukrainy. W wymiarze polityczno-wojskowym szczyt był sygnałem gotowości do natychmiastowej odpowiedzi NATO skierowanej w stronę agresora. Zasadnicze obszary poruszone w trakcie spotkania dotyczyły przede wszystkim manifestacji politycznej pozycji Sojuszu oraz wypracowania praktycznych działań w zakresie zabezpieczenia wschodniej granicy/flanki NATO.

Jak wynika z analizy oświadczenia po marcowym nadzwyczajnym szczycie NATO podtrzymuje deklaracje o udzielaniu dalszej pomocy dla Ukrainy, jednocześnie podkreślając prawo państwa do samoobrony, nienaruszalności jego granic, integralności terytorialnej oraz do swobodnego zawiązywania relacji sojuszniczych. Zapewniono o dalszym wsparciu Ukrainy na płaszczyźnie politycznej, finansowej i militarnej, potwierdzając jednocześnie aktualność polityki otwartych drzwi i deklarując ciągłe partycypowanie w podnoszeniu zdolności obronnych Ukrainy (w tym w zakresie przekazywania uzbrojenia) [1]. Potwierdzono kontynuowania nacisków politycznych i gospodarczych wspólnie z innymi

instytucjami międzynarodowymi na Rosję. Jednocześnie podkreślono deklarację NATO w sprawie kontynuowania polityki „bezpośredniego udziału” Sojuszu w konfrontacji militarnej z Federacją Rosyjską. Za ważne należy uznać jak zobowiązanie do wzmocnienia stabilności Bośni i Hercegowiny oraz Gruzji, zagrożonych ingerencją ze strony Rosji tak i apel do Chińskiej Republiki Ludowej o „powstrzymanie się przed jakimkolwiek wsparciem wojny Rosji”.

Gorzej wypadło opracowanie konkretnych decyzji skierowanych na realizację polityki odstraszenia i obrony Sojuszu. Efektem wymiernym tych aktywności można nazwać decyzję dotyczącą powołania czterech międzynarodowych grup bojowych, które zostaną rozlokowane w Bułgarii, na Węgrzech, w Rumunii i na Słowacji oraz wcześniejsze wysłanie francuskich żołnierzy do Rumunii, na sojusznicze misji; objęcia posterunków przez Niemców i Holendrów na Słowacji; rozlokowanie Amerykanów w Rumunii oraz w Bułgarii w ramach System Enhanced Forward Presence – wzmocnionej wysuniętej obecności wojskowej.

Należy jednak wskazać, że znaczna część działań skupionych wokół zwiększania potencjału odstraszenia na tzw. wschodniej flance NATO jest podejmowana na podstawie działań unilateralnych USA – nie są to zaś wysiłki kolektywne NATO [1]. Na szczycie Sojuszu nie rozpatrywano zmian w zakresie dotychczasowego amerykańskiego zaangażowania w regionie. NATO dostarcza Ukrainie sprzęt do ochrony przed zagrożeniami chemicznymi, biologicznymi, radiologicznymi i nuklearnymi, a także zapewnia pomoc w zakresie cyberbezpieczeństwa. Poszczególni członkowie nadal będą kontynuować swoje wsparcie dla Ukrainy. Jednocześnie sekretarz generalny NATO poinformował, że nie zostanie wysłana obecnie żadna misja pokojowa na Ukrainę [2]. Świadczy to o tym, że podejmowanie konkretnych działań z zakresu odstraszenia i wsparcia Ukrainy w wojnie z Rosją Sojusz z tych czy innych powodów przesuwają na czerwcowy szczyt w Madrycie.

Zatem czego można się spodziewać od przywództwa NATO i jakie ewentualne decyzji zapadną tym spotkaniu? Główna idea szczytu w Madrycie w praktycznym aspekcie to „reset odstraszenia i obrony NATO. Według sekretarza generalnego Jensa Stoltenberga chodzi o wzmocnienie wysuniętej obecności wojsk, ich lepsze wyposażenie, zbudowanie w krajach stacjonowania sojuszniczych magazynów uzbrojenia (pierwszy już powstał w Estonii) i zwiększenie gotowości bojowej wielonarodowych kontyngentów. Ma być jeszcze więcej NATO w NATO – a zwłaszcza na jego wschodniej flance. Więcej wojsk lądowych, samolotów, okrętów w bazach morskich, a nawet – po raz pierwszy w ramach wspólnego przedsięwzięcia – uderzeniowe grupy lotniskowcowe, czyli pływające bazy lotnicze z eskortą.”[3]. Działania te skierowane na przestrzeganie nienaruszalności „czerwonej linii”, jaką są granice państw NATO.

W kwestii wsparcia Ukrainy ministrowie spraw zagranicznych NATO, na spotkaniu w ramach przygotowania szczytu w Madrycie, zgadzają się w jednej ważnej kwestii: wojna jest daleka od zakończenia i zbrodnie wojenne będą kontynuowane pomimo wycofania wojsk rosyjskich z północnej Ukrainy. W obliczu perspektywy długiej i wyczerpującej wojny na Ukrainie poszczególne państwa członkowskie NATO prezentują jednak nieco odmienne stanowiska w kontekście wyboru najlepszego sposobu postępowania.

Kraje Europy Środkowej, takie jak Polska i kraje Bałtyckie, chcą całkowitego zerwania z Moskwą i próby rzucenia Rosji na kolana. Z kolei inne kraje uważają, że Rosji nie da się łatwo podbić i że końcowy wynik wojny jest na tym etapie nie do przewidzenia – bardziej wyczerpujące zawieszenie broni niż głośnie zwycięstwo. Francja, Niemcy i Turcja z kolei nie są gotowe w całości zerwać stosunki handlowe (ropa, węgiel i gaz), pomimo zarzutów o zbrodnie wojenne popełnione przez wojska Federacji Rosyjskiej. Jedynie zrezygnowały z importu rosyjskiego gazu i ropy [4]. Według sekretarza generalnego NATO wojna Rosji z Ukrainą może trwać miesiącami, a nawet latami, dlatego kraje NATO powinny rozważyć długoterminowe plany dalszej pomocy Ukrainie i wzmocnienia własnego bezpieczeństwa [5].

Z uwagi na dotychczasowe deklaracji i stanowisko sekretarza generalnego NATO, nie należy oczekiwać przełomowych decyzji na kolejnym szczycie w sprawie wojskowego wsparcia Ukrainy ze strony Sojuszu. Nie wyklucza to jednak bezpośrednich możliwości takiej pomocy poszczególnych członków NATO. Przykładem tego jest współpraca z Ukrainą z Polską, Czechami [6], Wielką Brytanią i Stanami Zjednoczonymi. Pamiętajmy, że wojna toczy się po sąsiedztwie z NATO, a zatem sytuacja jest stale oceniana i reakcje będą ciągle dopasowywane do zachodzących zmian.

Literatura

1. J. Bornio, Nadzwyczajny szczyt NATO z 24 marca 2022 r. – w oczekiwaniu na Madryt, Komentarze IES 572, <https://ies.lublin.pl/komentarze/nadzwyczajny-szczyt-nato-z-24-marca-2022-r-w-oczekiwaniu-na-madryt/>
2. Olech, N. Matiaszczyk, Szczyt NATO – by uniknąć podziałów przeciwko Rosji, <https://ine.org.pl/szczyt-nato-by-uniknac-podzialow-przeciwko-rosji/>
3. M. Świerczyński, Polityka Insight, Będzie jeszcze więcej NATO w NATO. To zły dzień dla Putina, Polityka, <https://www.polityka.pl/tygodnikpolityka/swiat/2159721,1,bedzie-jeszcze-wiecej-nato-w-nato-to-zly-dzien-dla-putina.read>
4. <https://businessinsider.com.pl/wiadomosci/jedynie-trzy-kraje-mialy-odwage-zelenski-publikuje-mocny-klip/7b0m4nb>
5. Серед країн НАТО нема єдності, як далі діяти щодо Росії – ЗМІ, <https://www.eurointegration.com.ua/news/2022/04/7/7137378/>
6. <https://tech.wp.pl/czechy-wsparly-ukraine-przekazaly-czolgi-t-72ml-oraz-bojowe-wozy-bmp-1,6754923676641792a>

UDC: 94 (477-25) «1914–1918»

Kizlova A., Dr.

National Technical University of Ukraine «Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute», Ukraine

PROVIDING OIL FOR POWER PLANT OF KYIV DORMITION CAVES LAVRA IN FACE OF THE WORLD WAR I

Кізлова А., д. істор. н.

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕЛЕКТРОСТАНЦІЇ КИЄВО-ПЕЧЕРСЬКОЇ ЛАВРИ НАФТОЮ ПІД ЧАС ПЕРШОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ

In early 20th cent., Kyiv Dormition Caves Lavra was not only the sacred place, important for each Orthodox believer. It was also a self-sufficient institution with its own farming lands, apiaries, hospitals, libraries, hotels and tenement houses, fish-ponds, blow-wells, as well as phosphora-bakery, bakery, printing house and photo studio, sawmill, candle and brick factories and a wide range of various work rooms [For example: 7]. In 1911, independently operated oil power plant became an important part of economic life of the various departments of monastery itself and Pechersk with its numerous permanent users, including military [6]. In 1920, one of the chief engineers of the power plant Viacheslav Ivanov (monk Bartholomew) took his vows in Lavra [4, apk. 25; 6, c. 23]. However, the place of this plant in the activity and mind of brethren is not sufficiently examined.

The aim of this paper is to find out and interpret key features of the behaviour of Spiritual Council (supreme administrative authority of Lavra consisting of archimandrites and hegumens) regarding the providing oil for mentioned power plant in face of the Great War.

Lavra first purchased oil from the «Vacuum Oil Company» and then from late 1914 to early 1915 from the «Nobel Brothers Partnership», the empire's largest oil company [6, c. 18]. During the war, each order and transportation of fuel had to be coordinated with the